Muistio

Lotta Nymann-Lindegren

13.2.2024

Eduskunnan talousvaliokunnalle
E 58/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024–2029

Elinkeinoelämän keskusliitto, EK kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen lausunto ja tulla kuulluksi E-kirjeestä Suomen avaintavoitteet EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi.

EK pitää hyvänä, että hallitus on valmistellut Suomen avaintavoitteet EU-vaikuttamisen osalta koko tulevan EU-vaalikauden ajalle, ja että sen rinnalla laaditaan myös ajantasaiset tavoitteet ja vaikuttamisstrategiat kullekin vuodelle. On tärkeää, että Suomen EU-vaikuttamista kehitetään ennakoivampaan ja aloitteellisempaan suuntaa.

EK:n näkemyksen mukaan E-kirjeen Suomen kantaosiossa esitetyt päälinjat ovat kannatettavia, samoin kuin lähtökohta, että Suomi toimii jäsenvaltiona aktiivisesti, luottamusta herättävästi ja ratkaisuhakuisesti.

Suomen tavoitteet globaalisti vahvasta ja toimintakykyisestä unionista sekä perusoikeus- ja demokratiapolitiikan ja oikeusvaltioperiaatteen toteuttamisen jatkamisesta ovat erittäin kannatettavia. EK:n näkemyksen mukaan Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen Suomen pääprioriteettina on ensiarvoisen tärkeää, samoin kuin kokonaisturvallisuuden vahvistaminen ja puhtaan siirtymän edistäminen.

Euroopan on tultava johtavaksi ratkaisutoimittajaksi globaalissa vihreässä siirtymässä. Puhtaille teknologioille, palvelumalleille ja älykkäille ratkaisuille ja tuotteille tulee olemaan suurta kysyntää maailmanlaajuisesti, ja suomalaisyritykset ovat erittäin hyvissä asemissa näitä ratkaisuja tarjoamaan.

On tärkeää, että reilut ja toimivat sisämarkkinat pysyvät strategisen kilpailukyvyn keskiössä. Valtiontukikilpailun osalta olisi kuitenkin merkityksellistä, että tilapäisistä joustoista eroon pääsemiseksi Suomella olisi valmius tarjota muita vaihtoehtoisia ratkaisuvaihtoehtoja investointien toteutumisen edistämiseksi. Tällainen ratkaisu voisi olla esimerkiksi uuden, strategisesti tärkeisiin investointeihin kohdennettavan EU-rahoitusvälineen luominen.

EK kiinnittää huomiota siihen, että osana Suomen strategisen kilpailukyvyn vahvistamista seuraavan komission kaudella on varmistettava muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa Suomen saavutettavuuden turvaaminen viennin ja tuonnin kulmakivenä sekä yhteiskunnan toiminta- ja huoltovarmuuden turvaajana. EK:n näkemyksen mukaan on hyvä, että kokonaisturvallisuutta ja suomalainen huoltovarmuuskonseptia edistetään myös EU-tasolla.

E-kirjeessä esitetyt näkemykset liittyen unionin laajentumisprosessiin ovat kannatettavia. On hyvä, että hallitus huomioi laajentumisen tarkoittavan myös nykyistä suurempia sisämarkkinoita ja uusia kasvumahdollisuuksia suomalaisyrityksille. EK:n näkemyksen mukaan EU:n laajentumispolitiikan osalta on tärkeää, että Suomi vaikuttaa ajoissa EU-rahoituksen muodostumiseen ja varojenjakokriteerien osalta myös

siihen, että Euroopan unionin ulkoraja-alueiden merkitystä koko Euroopan turvallisuudelle ja niiden tulevaisuuden toimintaedellytyksiä painotetaan riittävissä määrin.

EK yhtyy E-kirjeessä esitettyyn tavoitteeseen jäsenvaltioiden velkakestävyyden vahvistamisesta sekä siitä että seuraavalla rahoituskaudella varoja suunnataan tutkimukseen, innovaatioihin ja osaamiseen sekä digitaalista ja vihreää siirtymää edistäviin toimiin. EK kuitenkin näkee, että nykyisessä tilanteessa E-kirjeen kantaa EU-tason rahoitusvälineiden luomiseen, tulisi uudelleen tarkastella kokonaisuutena ei pelkästään perustuen lainanotolla rahoitettaviin EU-tason rahoitusvälineisiin. EK pitää tärkeänä, että muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa unioni pystyy vastamaan haasteisiin oikeilla ajassa kiinni olevilla keinoilla. EU:n on kyettävä pitämään kiinni vahvasta tuestaan Ukrainalle ja sen EU-jäsenyydelle.